

derfamiljeindelning (den kan man med fördel i stället bekanta sig med i ett tämligen färskt häfte av Handbooks for the Identification of British Insects, "Classification and Biology of Braconid Wasps" av M. R. Shaw och T. Huddleston 1991, vilken samtidigt är en utmärkt introduktion till braconidernas biologi.

Att översätta bestämningsböcker är en smal verksamhet med särskilda vanskligheter, som förlaget inte velat riktigt beakta. En sådan översättare borde i första hand vara väl förtrogen med organismgruppens morfologi och systematik, han/hon måste självklart därefter vara förfaren och kräsen i att formulera sig på översättningspråket. Däremot kan kravet på kunskaper i originalspråket ställas lågt. Det ordförråd som kommer till användning i bestämningsnycklar är ju normalt ytterst torftigt och satsbyggnaderna tämligen stereotypa. Att lära den nödort av ryska, som uppgiften här kräver, bör en normalbegåvad entomolog klara på ett par veckor. Att rätt uppfatta poänger och subtiliteter i parasitstekelbestämning lär däremot kräva år av träning och självsyn.

Med uppdraget till V. S. Kothekar och S. K. Sharma har man uppenbart missprioriterat kvalifikationerna med för produkten katastrofalt resultat. Jag har inte haft tillgång till det ryska originalet men med erfarenhet av Tobias' pålitlighet i andra arbeten av hans hand saknas helt anledning tro att konstigheter i översättningen skulle vara överförda från ursprungsverket. Översättarna vet tydligen föga om hur ens standardmässiga braconidbestämningskaraktärer ter sig och fungerar. "Radialcellens spets" har i vissa avsnitt konsekvent återgivits som "vingens spets", vilket må synas vara

nästan detsamma, men när det definierar mät-punkter för måttrelationer blir det vilseledande eller obegripligt. Ytskulpturvariationer bjuder som inom nästan alla stekelgrupper karaktärer av dominerande vikt. Här nås verkligen bara rätt intryck med rätt uttryck: fåror, kölar, ritsor, rynkor, gro-par, striering, retikulering, rugering, punktering m.m. När översättaren inte känner den verklighet som beskrivs utan bara famlar efter lexikaliskt skenbara motsvarigheter, blir budskapet i bästa fall oprecist. Det förekommer fraser som är ordstaplar utan gripbar mening. Så kan det gå när översättaren inte måttat själv förstå, vad han förväntas översatt kunna uttrycka. Somligt är helt trivialt slarv. Delar av fraser tycks borttappade. Att här och där utelämna avsedda negationer men på andra ställen, ur luften gripet, klämma in dem ger förstås diametralt motsatta innebörder.

Nu blir ju boken för den skull långt ifrån oanvändbar. Entomologer är ett luttrat släkte, vana vid vettlösa bestämningstabeller och fjärran från bokstavstro. I konfrontationen med verklighetens steklar lär nog översättarschabblet mestadels till slut genomskådas.

Skaffa gärna boken fast väl inte rödpenna följer med på köpet! Braconider är jättespännande och betydelsefulla och borde vara en utmaning för mycket större skaror av entomologer. Här bjuds en rejäl chans. Det dröjer säkert länge innan Europa erbjuds något alternativ som vältäckande braconidbestämningsfauna. Men varför inte investera i ett ryskt lexikon och gå direkt på Tobias' original?

Lars Hedström

Fortsätt rapportera fynd av trollsländor!

Undertecknad arbetar vidare med utbredningskartor över Sveriges odonater (jungfru-, flick- och trollsländor). Den första versionen för landet kommer att redovisa utbredningen av våra samtliga arter i 50x50 km rutor enligt UTM-standard. Därför önskar jag få in fynduppgifter (art, datum

och lokalitet) för samtliga funna odonater. Även de vanligaste arterna är av intresse, och även om de t.ex. tagits på hundra olika platser nära varandra.

Göran Sahlén, *Entomologiska avdelningen, Villavägen 9, 752 36 Uppsala.*